

Katedra dokumentární tvorby

Posudek teoretické diplomové práce – bakalářské / magisterské

Autor/ka práce: Francesco Montagner

Název práce: Hranice mezi realitou a fikcí v díle Roberta Minerviniho

Posudek vedoucí/ho práce Posudek oponenta/ky

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Lukáš Kokeš, KDT, FAMU

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce.....	A
Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu.....	D
Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu.....	D
Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce.....	B
Jazyková a stylistická úroveň práce.....	A
Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejeté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě)	A
Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	B
Původnost práce, přínos k rozvoji oboru.....	B
Celkové hodnocení diplomové práce (A-F)	B

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Doporučení:

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce obsahuje odstavec shrnující obsah práce a její závěry; rozvádí detailněji hodnocení dílčích kritérií uvedených výše, zejména zdůvodnění známek D, E, F; vyzdvihuje přednosti práce, zvláště v případě hodnocení A, B; formuluje otázky, k nimž se student/ka musí při obhajobě vyjádřit; na závěr uvádí jednoznačné vyjádření, zda autor prokázal či neprokával schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu, zda jeho práce splňuje či nespĺňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, zda vedoucí/oponent práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě a jakou známku navrhuje. Slovní hodnocení má typicky rozsah 1 normostrany; v případě práce bez výtek může být i kratší. U prací, kde není co vytýkat, je namístež položit doplňující otázku ve smyslu, kam by uchazeč pokračoval v dalším výzkumu.

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Ve své dosavadní filmařské praxi se Francesco Montagner z hlediska autorské metody dlouhodobě zabývá propustností hranice mezi dokumentární a fikční kinematografií. Kritické hodnocení využití elementů hrané kinematografie v dokumentu nebo naopak dokumentární kinematografie ve fikčním filmu, je v akademické debatě svým způsobem již zavedeným evergreenem. Zároveň je neustálá reflexe kategorií dokumentárnosti a fikčnosti v podstatě nevycherpatelným zdrojem dalších, nových úvah a reinterpretací, jak kriticky promýšlet uvěřitelnost a autenticitu tvorby mediálních reprezentací.

Díky pokročilým nástrojům AI dnes i v audiovizuální kultuře začíná epocha, kdy rozdíl mezi realitou a umělostí, mezi autenticitou a klamem nebude možné vůbec spolehlivě rozsoudit. Jak vůbec v tomto kontextu pojem autenticity v dokumentárním žánru redefinovat, jak se k němu vztahovat a jaké nároky na dokumentární film klást?

Jednou z nejvýraznějších autorských osobností současné kinematografie, která cílevědomě kombinuje realitu s fikcí, je Roberto Minervini. Případové analýze jeho třech starších snímků se právě z hlediska práce s „reálnou fikcí“ věnuje Francesco Montagner ve své teoretické diplomové práci. Podrobné zkoumání Minerviniho tvůrčích strategií je tak pro Francesco Montagnera zároveň rozvíjením a prohlubováním vlastních filmařských kompetencí.

Přes základní definici Minerviniho autorské metody a spíše lakonické vymezení rozdílu v dokumentárních a fikčních principech filmové tvorby, se autor teoretické diplomové práce dostává k zevrubné analýze snímků *Low Tide*, *Stop the Pounding Heart* a *Lousiana: The Other Side*. Trojici snímků zkoumá především s důrazem na nenápadnou režijní práci se „sociálními herci“, na jemnou tvorbu jejich filmových charakterů a na jejich pravděpodobné inscenování do pozic výhodných pro filmovou kameru a následnou dramaturgii vyprávění ve střížně. Důkladným pozorováním stavby jednotlivých scén se Francesco Montagner snaží demaskovat momenty, kdy kategorií dokumentárnosti narušuje zapojení fikčních elementů a naopak, kdy fikční prvky zastíní spontánní síla autentického momentu. V této podrobné analýze opřené o konkrétní citace filmových scén, jejich obrazový a stříhový rozbor s názorným obrazovým doprovodem, je práce nejsilnější. Zaujme autorův cit pro detail, na kterém minimalistické filmy Roberta Minerviniho stojí.

Proto je škoda, že se Francesco Montagner nepustil navíc ještě do důslednější práce s teoretickou literaturou a jejím kritickým zapojením do úvah nad vymezeným tématem. Svě hypotézy v textu opírá kromě obligátního Davida Bordwella a Billa Nicholse většinou už jen o sérii rozhovorů s Robertem Minervinim a práci s internetovými články zabývajícími se zkoumanými filmy Roberta Minerviniho. Uvítal bych větší snahu o zapojení například teoretických článků z oblasti filmových a kulturních studií, které hlubším způsobem promýšlí kategorie fikčnosti, dokumentárnosti a jejich vzájemné ovlivňování, případně polemizují se samotným významem pojmu „autenticita“ v současné audiovizuální kultuře apod. Nabízí se také uvážování nad termínem „petická pravda“, jak o něm mluví například Werner Herzog. Protože filmová realita je vždy už jakýmsi poetickým překladem syrové reality světa.

Větší péči by si podle mého názoru zasloužila i důslednější reflexe samotných základů Minerviniho metody. Na jakém ideologickém východisku je jeho práce vůbec postavená a jaký obraz světa vlastně svými filmy vytváří? Kromě konstatování, že je důležité ve filmech ukazovat zápas neprivilegovaných skupin obyvatel, je podle mého názoru důležité ptát se zároveň na to, komu jsou takto konstruované obrazy neprivilegovaných hrdinů vlastně určeny? V tomto ohledu myslím na inspirativní slova režisérky Céline Sciammy, která říká, že pro sebe nevidí smysl v tom, tvořit filmy o neprivilegovaných hrdinech... smysl vidí v tvorbě filmů PRO neprivilegované hrdiny.

Zmíněné polemické návrhy však vnímám jako možná východiska pro další potenciální bádání. Práce Francesca Montagnera je jazykově velmi dobře zvládnutá, dobře naplňuje vymezené cíle, přes dílčí výhrady ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku B.

V Praze dne 8.9.2023

Lukáš Kokeš

